

FORORD

*Jeg vil ... gøre opmærksom på,
at fortvivlelse ... opfattes
som sygdommen*

Mange vil denne “udviklingsform” måske forekomme besynderlig; den vil synes dem for streng til at kunne være opbyggelig og for opbyggelig til at kunne være strengt videnskabelig. Hvad dette sidste angår, har jeg derom ingen mening. Hvad det første derimod angår, er dette ikke min mening om den, og var det tilfældet, at den var for streng til at være opbyggelig, så er det efter mit begreb en fejl. Et er det jo, om den ikke kan være opbyggelig for enhver, fordi ikke enhver har forudsætninger til at følge den, et andet, at den har det opbyggeliges karakter. Kristeligt talt bør nemlig alt, alt tjene til opbyggelse.

Den slags videnskabelighed, som ikke til sidst er opbyggelig, er netop derved ukristelig. Alt kristeligt må i fremstillingen have lighed med en læges foredrag ved sygesengen; om end kun den lægekyndige forstår det, bør det dog aldrig glemmes, at det er ved sygesengen.

Dette det kristeliges forhold til livet (i modsætning til en videnskabelig fjernhed fra livet), eller denne det kristeliges etiske side er just det opbyggelige, og den art fremstilling, hvor streng den end forresten kan være, aldeles forskellig, kvalitativt forskellig fra den art videnskabelighed, der er “ligeegyldig”, hvis ophøjede heroisme kristeligt set er så langt fra at være heroisme, at den kristeligt er en slags umenneskelig nysgerrighed. Det er kristelig heroisme, og sandelig den ses måske sjælden nok, at vove ganske at blive sig selv, et enkelt menneske; dette bestemte enkelte

menneske, ene lige over for Gud, ene i denne uhyre anstrengelse og dette uhyre ansvar; men det er ikke kristelig heroisme at narres med det rene menneske eller lege forundringsleg med verdenshistorien.

Al kristelig erkendelse, hvor streng dens form end for øvrigt er, bør være bekymret, men denne bekymring er just det opbyggelige. Bekymringen er forholdet til livet, til personlighedens virkelighed og således, kristelig, alvoren; den ligegyldige videns op-højethed er, kristelig, langt fra at være mere alvor, den er, kristelig, spøg og forfængelighed. Men alvoren er igen det opbyggelige.

Dette lille skrift er derfor i en forstand således beskaffet, at en seminarist kunne skrive det; i en anden forstand dog måske således, at ikke enhver professor kunne skrive det. Men at afhandlingens indklædning er den, den er, er i det mindste vel betænkt, og dog vistnok også psykologisk rigtigt. Der gives en højtideligere stil, som er så højtidelig, at den ikke er meget betegnende, og som, da man kun er altfor vant til den, let bliver intetsigende.

For øvrigt kun en bemærkning, vistnok en overflødighed, men som jeg dog vil begå: Jeg vil en gang for alle gøre opmærksom på, at "fortvivlelse" i hele dette skrift, hvad titlen jo siger, opfattes som sygdommen, ikke som helbredelsesmidlet. Således dialektisk er nemlig fortvivlelse. Således er jo også i kristelig terminologi døden udtryk for den største åndelige elendighed, og helbredelsen dog just at dø, at afdø.

Søren Kierkegaard. I 1848.